

DENET VERGİ SİRKÜLER

Sirküler Tarihi : 26.06.2019
Sirküler No : 2019/069

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

ŞİRKETLERİN ZAMANAŞIMINA UĞRAYAN KUPON TAHVİLÂT VE HİSSE SENEDİ BEDELLERİNİN HAZİNEYE İNTİKALİNİ DÜZENLEYEN KANUN MADDESİ ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLMİŞTİR

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2018 yılında 9 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 160'dan fazla ülkede bulunan 1.600 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 80.000'nin üzerinde kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

1. KONUNUN İÇERİĞİ VE KARAR ÖNCESİ DURUM:

12/6/1933 tarihli ve 2308 sayılı Şirketlerin Müruru Zamana Uğrayan Kupon Tahvilât ve Hisse Senedi Bedellerinin Hazineye İntikali Hakkında Kanun (Kanun) ile anonim ve limited şirketlerin pay senetleri ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komanditer ortaklarına ait pay senetlerinin ve anılan şirketlerin tahvillerinin kanuni mazeret bulunmaksızın beş senelik zamanaşımına uğrayan faiz, kâr ve ikramiye gibi menfaatleriyle bu şirketlerin pay senetleri¹ ile tahvillerinden bedele inkılap etmiş olanlarının on senelik zamanaşımına uğrayan bedellerinin devlete intikal edeceği düzenlenmekteydi.

2. ANAYASA MAHKEMESİ KARARI VE GEREKÇELERİ:

Anayasa Mahkemesi, vermiş olduğu [20.06.2019 tarih ve 30807 no.lu Resmi Gazete'de yayımlanan 10.04.2019 tarih ve E.2018/136, K.2019/21 Numaralı Kararı](#) ile Kanun'un 1. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları ile 2., 3. ve 4. maddelerini iptal etmiştir.

¹ Anayasa Mahkemesinin kararında, Kanunda her ne kadar pay senetlerinden söz edilse de pay senedi kavramının sermaye şirketinin türüne göre farklı bir hukuki anlam ifade ettiği ve sermaye şirketlerinin kural olarak pay senedi çıkarmak zorunda olmadıkları dikkate alındığında kuralın sermaye şirketlerinin payları bakımından uygulama alanı bulacağı açıklaması yer almaktadır.

Kararda özetle:

- Zamanaşımının gerçekleşmesinin borcun konusu üzerindeki mülkiyet hakkının maliki bakımından değişiklik yaratmayacağı, dolayısıyla gerek zamanaşımı gerçekleşmeden önce gerekse zamanaşımı gerçekleştikten sonra şirketin borcu niteliğindeki söz konusu menfaat ve bedeller üzerinde mülkiyet hakkını haiz olanın borçlu şirket olduğu,
- Zamanaşımı gerçekleşene kadarki süreçte şirketin mal varlığında borçların karşılığı olarak yer alan değerlerin, zamanaşımının gerçekleşmesi ile birlikte şirketin üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabileceği öz varlığa dönüştüğü,
- Zamanaşımına uğrayan bedellerinin devlete intikalini öngören kuralın mülkiyet hakkına müdahale niteliğinde olduğu,
- Mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesinin de göz önünde bulundurulması gerektiği,
- Anayasa'nın 13. maddesinde *“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz”* denildiği,
- Mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kamu yararı amacına dönük olması yeterli olmayıp ayrıca ölçülülük ilkesi ve bu ilkenin alt kısımları olan *elverişlilik, gereklilik ve orantılılık* ilkelerine uygun olması gerektiği,
- 1933 yılının şartlarında böyle bir hükmün bulunmasının gerekli olmadığı söylenemeyecek ise de günümüz koşullarında devletin gelir sağlamak için vergi ve benzeri başka araçlara başvurabileceği, bu yönüyle amaca ulaşmak için daha hafif araçlar öngörülmesi mümkün iken bu araca başvurulmasının gerekli, dolayısıyla ölçülü bir müdahale olarak nitelendirilmesinin mümkün olmadığı,
- Sermaye şirketlerinin zamanaşımına uğramış borçları niteliğinde olan menfaat ve bedellerin devlete intikalini öngören kuralın sermaye şirketlerinin mülkiyet hakkını ölçsüz bir biçimde sınırlandırdığı

açıklamalarına yer verilmiştir.

3. KARARIN UYGULANMA ZAMANI:

Bilindiđi üzere Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının yürürlüğe girmesi ile ilgili esasları düzenleyen Anayasa'nın 153 üncü maddesinde "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğu ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar" denilmek suretiyle, iptal kararının yürürlüğu için dikkate alınması gereken tarihin, iptal kararlarının Resmi Gazete'de yayımı tarihi olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu karar 20.06.2019 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmış olduğundan bu tarihten sonra 5 ve 10 yıllık süreleri dolacak olan olaylarda Kanun uygulanmayacaktır. Bunun yanı sıra bu tarihten önce anılan süreler olduğu için Hazine'ye intikal ettirilmesi gereken ama ettirilmeyen tutarların da ödemeye ilişkin maddeler de uygulama alanı kalmadığından dolayı iptal edildiğinden Hazine'ye intikal ettirilmemesi veya bu konuda yapılacak kamu incelemelerinde eleştiri konusu yapılmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Saygılarımızla.